

A KÖZOKTATÁSI ÉS PEDAGÓGIAI INFORMÁCIÓS RENDSZER NEMZETKÖZI KOLLOKVIUMA

1974. november 26—29 között rendezték meg Prágában a közoktatási és pedagógiai információs rendszer nemzetközi kollokviumát (EDICO). A szakemberek Európa 13 országából érkeztek (Anglia, Bulgária, Csehszlovákia, Franciaország, Lengyelország, Magyarország, Német Demokratikus Köztársaság, Német Szövetségi Köztársaság, Olaszország, Románia, Svédország, Svájc, Szovjetunió). A tanácskozást Csehszlovákia Információs Intézete szervezte a csehszlovák oktatási minisztérium, valamint az Unesco erkölcsi és anyagi támogatásával.

Mint a Magyar Pedagógia 1975. évi 1. számában már jeleztük, három fő kérdéscsoport került megvitatásra:

a) A közoktatási és pedagógiai tudományos információs rendszer helye, szerepe és funkciója;

b) Az információt igénylő csoportok számának, összetételének és szükségleteinek hatása az információs bázisok struktúrájára és az egész rendszer működésére;

c) A tudományos pedagógiai információ gyűjtésének, megőrzésének, feldolgozásának, válogatásának, szelektív terjesztésének és felhasználásának tudományos módszertani és technológiai problémái, valamint az automatizálás hatása az információs folyamat intellektuális és technikai aspektusaira.

A rendező szervek nagy körültekintéssel végezték munkájukat, az előadásokat a kollokvium hivatalos nyelvének (angol cseh, orosz) valamelyikére lefordítva előre bekérték; és röviden recenzálva a megnyitón azokat szétosztották. Így előre kirajzolódott a várható eredmény, hogy elsősorban a *rendszerleírások, a szervezés és a tervezés* problémái kerülnek terítékre.

Az eredmények a következőkben foglalhatók össze:

1. A nemzeti pedagógiai információs rendszerek létesítésével és kiaknázásával kapcsolatos problémák megoldásában igen nagy eltérések mutatkoznak. Az *információs bázist* illetően két koncepció figyelhető meg: a dokumentációra, illetőleg a könyvtárra és dokumentációra épülő koncepció. Ez a látszólag szervezeti kérdés a pedagógiai információ alapjait érinti. Azt ti. hogy mennyire tekintjük objektív jelenségnek, az információ mennyiben jelent új elemet, kiinduló alapot a kutatás, a gyakorlat számára. A szóhasználat és a fogalom tartalmi jegyei közötti adekvát összefüggés a pedagógiában (mint általában a társadalomtudományokban) csak a retrospektív feltárás útján határozható meg teljes bizonyossággal. A dokumentáció nem ad erre kellő lehetőséget, bármennyire is csábító, hogy ebből az információ-egységek kiválasztása és gépesített feldolgozása a nehézségek ellenére is kétségtelenül egyszerűbb, mint a könyvvállomány feldolgozásával. Az információk nagy része könyvekben jelenik meg, a nehézségek ellenére is aligha lehet a könyvvállomány feldolgozásától eltekinteni, különösen, ha a rendszer perspektíváját tekintjük. Vannak országok, ahol egyelőre külön könyvtári és külön információs rendszer működik (pl. NSZK) s vannak, ahol integrált rendszert terveznek és építenek ki úgy, hogy a pedagógiai rendszer a természettudományi, technikai és társadalomtudományi egységek információs rendszerbe ágyazódik.

2. A gépesítés előnyeinek megítélésében mindnyájan egy véleményen voltunk, anélkül hogy a hozzá vezető utat azonos szemszögből ítéltük volna meg. A gépesített könyvtári technika öncélúságát mindenképpen el kell kerülnünk, amelyet csak a hagyományos és a gépesített feldolgozás közötti átmenetek és összefüggések feltárásával érhetünk el.

3. A nemzeti és nemzetközi információs rendszerek tartalmilag szoros mielőbbi összekapcsolása a pedagógiai elmélet és gyakorlat egyetemes érdeke. S ha az információs rendszert közoktatási tartalommal akarjuk megtölteni, azaz a tudományos információt az oktatási és iskolai rendszerek mindennapi és távlati tervezésébe be akarjuk kapcsolni, akkor ez a szükségszerűség méginkább fennáll. Itt azonban a *szó teljes értelmében meg kell oldani az egy nyelven beszélést*, a redundanciát kiküszöbölő, tartalmával adekvát fogalommegjelölést. Ehhez, valamint a gépesített feldolgozáshoz is elengedhetetlen a több nyelvű pedagógiai szakszótár elkészítése és a teaurusz kidolgozása. A kollokvium azonban e tekintetben hiányérzetünket nem csökkentette, hanem növelte.

4. A nemzetközi együttműködésben kétségtelenül nagy szerepet fognak játszani a bilaterális kapcsolatok mellett a multilaterális kapcsolatok és bizonyos nemzetközi szervezetek. Itt a „pedagógiai KGST-re”, az UNESCO-ra és más ENSZ-szervezetekre kell gondolni. A társadalomtudományi információ területén nem lehet figyelmen kívül hagyni a társadalmi rendszerek különbözőségeiből eredő jelenségeket, amelynek vannak nyelvi vonatkozásai is. A szocialista országok között kialakult kapcsolatban az orosz nyelv használata az elfogadott, s így számunkra nagyon fontos, hogy az UNESCO és más szervezetekben az információ feldolgozásában is hivatalos nyelv legyen az orosz. Ebben a kollokvium egyértelműen állást foglalt.

5. Az egyes nemzeti pedagógiai információs rendszerek kialakulásában való eltérés, fejlődésbeli különbség nagymértékben függ attól, hogy az *adott országok kormányai milyen fontosnak tartják és milyen súlyt helyeznek a fejlesztésére*. A nemzeti rendszerek fejlesztése azonban a nemzetközi együttműködés függvénye is, s ezért a kollokvium szükségesnek vélte, hogy az UNESCO főigazgatója a zárójelentést és a kollokvium anyagát mint információs anyagot megküldje az UNESCO tagállamok oktatási minisztereinek.

6. Az információ a tudományos tevékenységnek egy sajátos ága, amely ki-fejződik egyrészt az információs folyamat műveleteinek sajátos kidolgozásában, másrészt az információ feldolgozásával és szolgáltatásával kapcsolatos szakemberekkel szemben támasztott követelményben. A kollokvium sürgette *egy átfogó tanulmány-program* tervezetének elkészítését, amely elősegíti az e célból szervezett tanfolyamok eredményességét.

ARATÓ FERENC

TALLÓZÁS A TEAM-OKTATÁS SZAKIRODALMÁBAN

„A zárt osztályterem merev falaival nemzedékek számára az oktatási folyamat szerzetesi celláját jelentette. Rendeltetése nem változott: most is, mint azelőtt, arra való, hogy elhelyezkedjék benne egy nevelő (egy tábla előtt egy asztalnál), meghatározott számú tanuló (geometrikusan elrendezett padokban szemben a nevelővel), falterület néhány kiállított tárgy számára, egy szekrény,